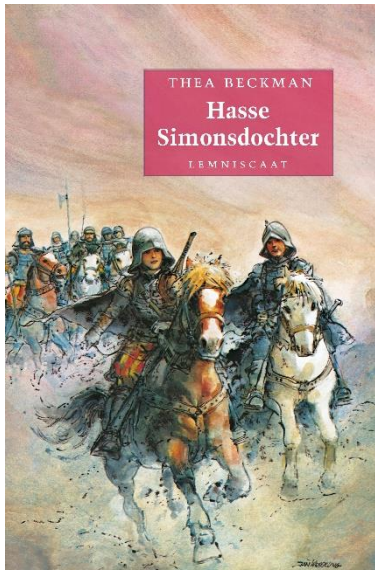

Lessuggesties bij:

ISBN: 9789056376871
Prijs: € 17,95

Hasse Simonsdochter

Thea Beckman
Uitgeverij Lemniscaat

Vakken of lesonderdelen:
Nederlands, geschiedenis,
aardrijkskunde, drama,
kunst, ckv, filosofie, biologie,
muziek (luisteren)

Over het boek:

De vrijgevochten Hasse trouwt met Jan van Schaffelaar die aan het hoofd van een troep huurlingen staat. Als jongen verkleed doet ze mee aan de overvallen. Op een dag worden ze in het nauw gedreven. Een belegering volgt...

Over de auteur:

Thea Beckman werd in 1923 geboren en was enig kind. Haar vader werkte als kantoorbediende bij de Holland-Amerikalijn, maar werd in de crisisjaren ontslagen en raakte werkloos. Studeren was er daardoor voor Thea niet bij; daar was geen geld voor. Daarnaast werd ook niet verwacht van Thea dat ze zou gaan studeren; omdat ze een meisje was vonden haar ouders het vanzelfsprekend dat ze thuis mee zou helpen in de huishouding. Haar droom om schrijfster of ontdekkingsreiziger te worden ging daarmee in rook op. In het begin leek Thea zich neer te leggen bij de wensen van haar ouders; ze deed de afwas, werkte op kantoor en zorgde voor haar man en kinderen. Maar toen de kinderen eenmaal wat groter waren en ze meer tijd kreeg om te schrijven, was ze niet meer te stoppen. Ze schreef meer dan dertig boeken en ging alsnog studeren. Met haar boeken won ze veel prijzen, waaronder Zilveren en Gouden Griffels en verschillende prijzen en eervolle vermeldingen van de Nederlandse Kinderjury.

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Uitvoering

Thema's: geschiedenis, avontuur, strijd, Middeleeuwen, anders zijn, verstoten worden, straffen

Doelgroep:	<i>Hasse Simonsdochter</i> is geschikt voor kinderen vanaf 12 jaar. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen vanaf de eerste klas van het voortgezet onderwijs.
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere lessen.
Uitvoering:	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Inleiding

U kunt dit boek introduceren door informatie te geven over de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw. Vertel dat er toen speciale meisjes- en jongensboeken waren. Meisjesboeken, zoals de *Dolle Tweeling* en *Pitty naar Kostschool*, waren wat lieflijker en braver dan jongensboeken. In de laatste vonden lezers meer spanning en avontuur. In sommige openbare bibliotheken werd er goed op gelet dat een meisje geen jongensboeken mee kreeg en andersom.

Vertel nu dat de meisjesrol Thea Beckman niet goed paste; zij droomde niet van lieverige verhalen maar van avonturen en ontdekkingen. Toen ze al wat ouder was en haar kinderen volwassen waren, ging ze de boeken schrijven die ze zelf graag had willen lezen. Vol geschiedenis, spanning, drama, avonturen. Haar bekendste boek is *Kruistocht in Spijkerbroek* maar ook in *Hasse Simonsdochter* vind je alles wat Thea Beckman zo graag zelf had gelezen. Daarnaast laat ze zien dat meisjes niet zo volgzaam en braaf hoeven te zijn. *Hasse Simonsdochter* is namelijk een meisje dat dapper en zelfstandig is en dat anders durft te zijn dan anderen. De ouders van Hasse proberen dat 'anders zijn' uit haar te slaan. Maar in plaats van dat de mishandelingen haar klein krijgen maken deze haar juist krachtig en zelfbewust.

Lees eventueel de passage voor waarin Hasse Jan van Schaffelaar redt van onthoofding (bladzijden 41 t/m 44 van *Hasse Simonsdochter* 26e druk). Dit is het begin van een avontuurlijke periode in het leven van Hasse.

Maak vervolgens de overstap naar één of meer van de volgende lessuggesties.

Nb. Voor de opdrachten is steeds de 26e druk gebruikt van *Hasse Simonsdochter*.

Lessuggesties

Maak een selectie uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de opdrachten wordt weergegeven met behulp van de volgende symbolen:

Suggestie 1: Leesverslag

Lees het hele boek *Hasse Simonsdochter* en maak er een leesverslag van.

Voor de docent

In bijlage 1 vindt u een opzet voor een leesverslag dat u aan de leerlingen kunt geven, als deze aan uw richtlijnen voldoet.

Suggestie 2: Lapbook over de Middeleeuwen

Hasse Simonsdochter speelt zich af op het randje van de vijftiende en de zestiende eeuw. Nog net in de Middeleeuwen. Die Middeleeuwen beslaan een lange periode, van ongeveer 500 na Christus tot 1500 na Christus. Het begin en het eind ervan zijn niet duidelijk afgebakend.

Opdracht:

Zoek informatie over de volgende onderwerpen die allemaal te maken hebben met de Middeleeuwen en het gebied dat we nu Nederland noemen:

- Het begin van de Middeleeuwen, waarom laat men deze periode starten rond 500 na Christus?
- Het einde van de Middeleeuwen, waarom laat men deze periode eindigen rond 1500 na Christus?

- De naam 'Middeleeuwen'.
- Minstens vijf belangrijke gebeurtenissen uit de Middeleeuwen, in het gebied dat we nu Nederland noemen en in het gebied dat we nu Europa noemen.
- Minstens vijf belangrijke personen uit die tijd.
- Minstens vijf belangrijke en invloedrijke steden uit de Nederlanden.
- Belangrijke of opvallende kunst uit de Middeleeuwen. Beschrijf die.
- De rol van religie in de Middeleeuwen. Waar zie je die rol terug?

Maak met de gegevens die je hebt verzameld een lapbook. [Hier](#) vind je informatie over hoe zo'n lapbook eruit kan zien en hoe je er een maakt.

Suggestie 3: Jeroen Bosch centraal

Jeroen of Jheronimus Bosch was één van de meest bijzondere kunstenaars uit de Middeleeuwen. In zijn schilderijen toonde hij steeds duidelijk het verschil tussen goed en kwaad. In de volgende opdracht staat Jeroen Bosch centraal.

Opdracht:

Maak een lapbook of leporello over de persoon Jeroen Bosch en over zijn werk. Vergeet niet ook je eigen mening over zijn werk op te nemen.

[Hier](#) vind je informatie over het maken van een lapbook en [hier](#) vind je informatie over het maken van een leporello-presentatie.

Voor de docent:

Onderwerpen die u uw leerlingen zou kunnen laten onderzoeken zijn: het leven van Jeroen Bosch, zijn naam, zijn werken, zijn invloed en de manier waarop hij vandaag de dag voort leeft.

Suggestie 4: Geluidenbingo

'Soms verbeelde Hasse zich dat ze op de voorbijzeilende wolken engelen zag zitten, met muziekinstrumenten en bollende sluiers. De diepe orgelklank van de roerdomp, vermengd met het fluiten, piepen, tokken van de rietvogels, leek de hemelse muziek te beantwoorden.'

Dit citaat komt van bladzijde 7 van *Hasse Simonsdochter*. Ook in jouw leven zijn er bijna altijd geluiden om je heen of je nu in je eentje bent of in een klaslokaal vol medeleerlingen.

We gaan spelen met geluiden.

Opdracht:

Maak een geluidenbingo en speel het met je klas. Je gaat als volgt te werk:

Stap 1: Gebruik je telefoon om zeker vijftwintig verschillende geluiden op te nemen (in de klas, thuis en/of buiten). Denk aan geluiden van een mixer, een stofzuiger, het ritselen van boombladeren in de wind, knippen in papier, het vallen van een pen, bladeren in een boek, stampen op de vloer, fluiten, neuriën, het lichtknopje aandoen, het dichtslaan van een deur, het doortrekken van de wc, enzovoort.

Stap 2: Maak van de geluiden afzonderlijke kleine bestanden die je los van elkaar kunt laten horen.

Stap 3: Maak nu kaarten van vier bij vier (of vijf bij vijf) hokjes. Je kunt gebruikmaken van de volgende [website](#) [link of QR-code] om kaarten te maken, of ze helemaal zelf ontwerpen. In elk hokje moet een ander geluid komen te staan, op elke kaart een andere volgorde van geluiden. Let op: elke kaart is dus uniek. Maak zoveel verschillende als er spelers mee gaan doen.

Stap 4: Geef elk van de spelers een kaart en een pen.

Stap 5: Laat de geluiden in willekeurige volgorde horen.

Stap 6: Als de spelers een geluid herkennen, zetten ze een kruis door het vakje waarin dat geluid beschreven staat. (Wanneer je de kaarten vaker wilt gebruiken, geef je de spelers fiches of centen die ze op een herkend geluid kunnen leggen.)

Stap 7: Degene die als eerste een horizontale of verticale rij vol heeft, heeft gewonnen. Natuurlijk regel je een klein prijsje voor hem of haar.

Suggestie 5: Afstanden vergelijken

Hasse Simonsdochter speelt zich vooral af in de driehoek: Kampen, Zutphen, Barneveld.

Opdracht:

Stap 1. Zoek uit hoe groot de afstanden zijn tussen Kampen en Zutphen, Zutphen en Barneveld en Barneveld en Kampen. Ga uit van centrum tot centrum in een rechte lijn.

Stap 2. Achterhaal hoe snel een paard gemiddeld rent en welke afstand een fit paard achter elkaar kan afleggen.

Stap 3. Bereken vervolgens hoe lang een ruiter in de Middeleeuwen over één van de drie afstanden zou doen.

Stap 4. Hoeveel tijd nemen de afstanden vandaag de dag in beslag bij een snelheid van honderd kilometer per uur?

Suggestie 6: Handleiding klokkengieten schrijven

Op bladzijden 135, 136, 137 en 138 van *Hasse Simonsdochter* beschrijft Thea Beckman hoe kerkklokken worden gegoten.

Opdracht:

Bewerk deze tekst tot een handleiding voor het maken van klokken. Gebruik alleen de woorden van Thea Beckman. Je hoeft dus niet op zoek te gaan naar uitgebreidere informatie over de productie van klokken.

Maak eventueel gebruik van de instructie voor het schrijven van een handleiding die je in bijlage 2 vindt.

Suggestie 7: Ethische vraagstukken

Voor de docent:

Op bladzijde 293 van *Hasse Simonsdochter* moet Hasse een moeilijke beslissing nemen. Haar trouwe vriend Klein Butsken staat op het schavot vanwege het stelen van een schaap. De enige manier om zijn leven te redden is om ter plekke met hem te trouwen. Hasse kan het niet opbrengen en Klein Butsken sterft.

Verdeel uw leerlingen in groepjes van maximaal vier. Geef hen kaartjes met de volgende ethische vraagstukken en laat hen over een uitkomst discussiëren. Natuurlijk mogen er verschillen van mening bestaan. Laat uw leerlingen wel nadenken over de onderbouwing van hun persoonlijke visie.

Geef indien nodig extra aandacht aan de onderwerpen van de vraagstukken of maak zelf vraagstukken die aansluiten bij de doelgroep.

- Mag de overheid je verplichten orgaandonor te worden als er grote tekorten zijn aan donoren?
- Als je zelf geen donor wilt zijn, mag je dan wel een donororgaan ontvangen?

- Onder welke omstandigheden is het gerechtvaardigd om anderen te doden?
- Mag je de vrijheid van mensen beperken als zij geen misdadiger zijn?
- Onder welke omstandigheden mag je robots inschakelen in de zorg?
- Moet onder de vrijheid van meningsuiting alles worden toegestaan of moeten er grenzen zitten aan die vrijheid?

Meer voorbeelden van vraagstukken vindt u op deze [website](#).

Sluit de discussies af door plenair de uitkomsten te bespreken.

Suggestie 8: Uithuwelijken

Het uithuwelijken van mannen en vrouwen is in Nederland verboden. De Nederlandse wet noemt dat huwelijksdwang.

Opdracht:

Zoek op wat de Nederlandse overheid precies zegt over huwelijksdwang. Verzamel vervolgens informatie over uithuwelijken in andere landen (bijvoorbeeld Afghanistan, Marokko, India, Pakistan). Maak een poster waarop je zowel de Nederlandse visie als buitenlandse gebruiken tegenover elkaar zet.

Suggestie 9: Kindermishandeling

In het begin van *Hasse Simonsdochter* wordt Hasse zeer hard aangepakt door haar ouders. Wij noemen dat kindermishandeling. Helaas komt kindermishandeling ook in Nederland nog altijd te veel voor. Daar ga jij iets aan proberen te doen.

Opdracht:

Maak een flyer (folder) waarin je informatie geeft over de aanpak van kindermishandeling. Je doel is om mensen te vertellen welke vormen van kindermishandeling er zijn en wat men kan doen als men kindermishandeling vermoedt of wanneer men zelf slachtoffer is. Verwijs naar hulpverleners, zoals huisartsen en Veilig Thuis, en geef tips.

In bijlage 3 vind je een Word-document dat je eventueel kunt gebruiken voor deze opdracht.

Suggestie 11: Toneelstuk emoties

Op bladzijden 41 tot en met 44 van *Hasse Simonsdochter* staat een heftig stuk uit het boek. Jan van Schaffelaar staat op het schavot en dreigt geëxecuteerd te worden. Omstanders bemoeien zich ermee en joelen en roepen. Hasse Simonsdochter ziet hoe de man die haar eerder het leven redde, zijn onthoofding tegemoet gaat.

Opdracht:

Bewerk bladzijde 41 tot en met 44 tot een toneelscène en voer deze op. Je kunt de situatie uit de Middeleeuwen nabootsen of er een hedendaags dramastuk van maken. In alle gevallen moeten de emoties die in dit stuk volop aanwezig zijn, geloofwaardig aan het publiek worden overgebracht.

Afronding

Speel het spel Geluidenbingo in de klas of laat uw leerlingen aan elkaar de uitwerkingen van hun opdracht presenteren.

Daarnaast kunt u er ook voor kiezen een dag(deel) in te plannen waarop u de verschillende opdrachten van uw leerlingen laat presenteren aan mensen van buiten de klas bijvoorbeeld tijdens een open avond of -middag, waarvoor u ook ouders, familie of andere belangstellenden kunt uitnodigen.

Het zou leuk zijn als er in de school of het lokaal een (semi-) permanente plek voor het werk van de leerlingen ingeruimd wordt.

Bijlage 1:

Leesverslag

Veel scholen en lesmethoden stellen andere eisen aan het maken van een leesverslag. Informeer dus altijd of onderstaande opzet overeenkomt met de ideeën van jouw docent

Opbouw van een leesverslag

- 1) primaire gegevens
- 2) korte samenvatting
- 3) uitwerking
- 4) eigen mening
- 5) bronvermelding

Primaire gegevens: je noteert onderstaande primaire gegevens op een apart blad:

- je noteert eerst de naam van de auteur,
- vervolgens de titel van het boek
- daarna de naam van de uitgeverij
- en de plaats en het jaar van uitgave
- indien vermeld in het boek de eerste druk van het werk
- als het boek een ondertitel heeft vermeld je die ook

Bijvoorbeeld:

Titel: Hasse Simonsdochter

Auteur: Thea Beckman

Uitgeverij: Lemniscaat

Druk: Eerste – 1983 (gelezen: zesentwintigste druk, 2019)

Geef ook aan

- hoe de opbouw van het verhaal is
- Noteer het aantal bladzijden,
- Neem een afbeelding van de omslag in je verslag op en geef aan of er illustraties in het boek staan.

Samenvatting:

Maak een samenvatting van het verhaal van maximaal een half getypt A-4

Uitwerking:

- a. titelverklaring:
Geef aan wat de titel zegt of wat de schrijver daarmee bedoeld kan hebben
- b. motto:
Als het boek een motto heeft, noteer deze dan en leg tevens uit wat deze, volgens jou, met het verhaal te maken heeft
- c. thema:
Waar gaat het boek over? Leg dit in maximaal 3 zinnen uit.
- d. personages:

Leg uit welke personages in het boek een rol spelen en welke eigenschappen deze hebben. Ontwikkelen zij zich gedurende het verhaal?

e. tijd en ruimte:

Is de omgeving of de tijd waarin het verhaal zich afspeelt van belang voor het verhaal?

f. vertelperspectief:

Is er een ik-verteller, een personale verteller, een alwetende verteller?

Eigen oordeel over het boek:

Wat vind je van het boek? Omschrijf het in maximaal een half A-4.

Denk bij het beoordelen van het boek aan de volgende zaken:

- De gebeurtenissen
- De personages
- De opbouw van het verhaal
- Het taalgebruik

Bronvermelding: Geef tot slot aan welke bronnen je hebt gebruikt bij het maken van je verslag. Wees daar heel volledig in.

Bijlage 2

Het schrijven van een handleiding

Een handleiding helpt de lezer om te snappen hoe iets in zijn werk gaat of hoe iets werkt. Een goede handleiding is duidelijk, overzichtelijk en simpel. Een lezer moet snel begrijpen hoe een proces in elkaar zit of hoe iets werkt.

Maak achtereenvolgens gebruik van de volgende stappen:

- Bedenk wat het doel is van de handleiding en voor wie hij wordt geschreven. Pas, wanneer je gaat schrijven, je taalgebruik aan aan het doel en de doelgroep.
- Verzamel de informatie die in elk geval terug moet komen in de handleiding
- Denk na over hoe je de informatie overzichtelijk en helder gaat noteren. Kijk hierbij ook naar de tips die hieronder staan gegeven.
- Schrijf de teksten grofweg op.
- Bewerk de teksten zodat ze duidelijk, volledig en overzichtelijk zijn. Gebruik niet teveel ingewikkelde woorden en streep alles wat niet echt nodig is voor het doel van je handleiding weg.

Verdere tips:

- Gebruik duidelijke koppen en titels.
- Als je simpele tekeningetjes heb of graphics of overige illustraties die bijdragen aan het doel van je handleiding, gebruik die dan. Als ze niet echt nodig zijn, laat ze weg.
- Gebruik veel witruimte, dit zorgt voor overzicht en rust
- Gebruik korte zinnen
- Gebruik de tegenwoordige tijd, dit leest prettiger
- Gebruik zoveel mogelijk eenvoudige zelfstandige naamwoorden

Wat is kindermishandeling?

Cijfers en
feiten

TIPS

ADRESSEN

